

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20'—, inozemstvo Din 30'—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2352.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.
Pisnim vprašanjem naj se priloži **znanje**
za odgovor.
Račun pri poštne ček. uradu štev. 13.633.

0 demokraciji.

V enem oziru prednjačimo Slovenci gotovo vsem drugim narodom, v tem namreč, da poznamo samo demokracijske stranke. Kar imamo strank v Sloveniji — in hvala Bogu ne manjka jih — vse so demokracijske, vse očitajo drugim, da so manj demokracijske. Celo oni, ki se navdušujejo za Mussolinijev fašizem, ali za rdečo diktaturo, celo ti govorijo o sebi, da so demokrati. V resnici, z demokracijskimi strankami smo preskrbljeni več ko zadosti.

Drugo vprašanje je seveda, kako izgleda vsa ta demokracija od blizu. Če pa pogledamo vso to hvalisano demokracijo od blizu, potem postane slika precej drugačna. Potem vidimo, da so najbolj glasni kričalci o demokraciji ravno oni, ki se najmanj ravna po zahtevah demokracije. Čisto tako, kakor je skušal skriti svojo tatvino tat, ki je kričal: Primate tatu!

Ze pri prvi zahtevi demokracije, da je demokracija diskusija, vidimo to. Naši »demokracijski« časopisi se zde silno imenitni, če gotova mnenja sploh prezirajo. Takih ošabnih puhloglavežev je včasih, ko narod še ni imel besede v političnem življenju, bilo dosti. Sedaj so njih mesto zavzeli ljudje, ki pravijo, da so nosilci demokracije.

Diskusija je jedro demokracije, ker iz diskusije izvira razčiščenje pojmov. Brez tega pa ni nobenega narodnega napredka, ker apriorizem vodi nujno v duševno mrtvilo. Vsa modrost naših »demokracijskih« strank pa je v tem, da čim bolj ne- gujejo apriorizem, ki pri nas zlasti cvete v obrabljenem boju med klerikalci in liberalci. Gorje liberalcu, ki ne bi kar naprej perjel, da ti presneti klerikalci sploh ne delajo drugega ko same atentate na avtonomijo, nove davke in sploh samo tako slabe stvari, ki jih je zmožen le perfekten izdajalec naroda. Kdor je bolj ne- umno apriorističen, ta je pravi borec »demokratske« napredne misli, ta je junak, da mu ga ni para. In ta ozki horizon, ta zatelebanost v stare predsodke se še vedno širi in povzroča, da si slo- venski narod še ni znal uravnati svojega stališča.

Vsa naša strankarska »demokracija« je pravzaprav le v tem, da se strankinim pristašem do obupnosti vbija v glavo le ena misel, dokler ta ne ubije vseh dru- gih in dokler ni v človeku ubita zadnja sled samostojnega mišljenja. Tedaj je človek prepran za našo demokracijo.

Humburg, prazna beseda, zasoljena z lažjo, je vsa ta naša strankarska »demo- kracija«. Dejansko nič drugega ko silo- vita reakcionarnost, ki iz duševne leno- be in umstvene nesposobnosti hoče na vsak način doseči, da ostanejo stare ne- plodne razmere. In kar je najtežje, da slabe stare stvari ostanejo, dobre stare pa izginejo.

Na vse zadnje je imela tudi stara doba svoje dobre strani. Tkao n. pr. v stari dobi nismo poznali nerazčiščenih afer, ker je tedaj obstojala družba, ki je nekaj dala na sebe. In tudi ni prišel v prejšnjih časih na vrh vsak, ki je znal kričati, tem- več je moral tudi dokazati, da zna delati. Pa tudi o poštrevnosti stare dobe bi bilo mogoče marsikaj reči, da omenjamo le te stvari. Danes pa je stvar taka, da se je na vse te dobre stvari pozabilo, zato pa izkopaljo oni že pred vojno anahronistični boj med klerikalci in liberalci.

In ta anahronističen tomahavk je danes edino orožje naše strankarske »demo- kracije«. Trikrat gorje onemu, ki bi v času te indijanske »demokracije« opozo- ril, da ima tudi konservativnost nekaj upravičenosti. Gorje tistemu, ki bi opo- zarjal na stvari in moralne vrednote, ki jih je treba ohranjati. Takoj bi bil pro-

Za komercializacijo železnic.

Beograd, 1. decembra. Včeraj je bila v Beogradu v dvorani Kola srbskih se- ster otvorena velika konferenca gospo- darskih strokovnjakov iz cele države na poziv ministra za promet, do prouči vprašanje komercializacije državnih že- leznic in da svoja strokovna mnenja o tej stvari.

Minister za promet Milosavljević je najprej pozdravil navzoče in prečital predlog, da naj se naše železnice reor- ganizirajo na novi komercialni podlagi. Dosedanji birokratski način administra- cije na železnicah ni samo drag in po- časen, ampak vpliva tudi na kvaliteto prometa. Odnosaji železnic do Narodne skupščine in do vrhovne državne uprave se bodo vsekakor tako regulirali, da bodo imele železnice svobodo dela, a bodo vendarle ostale pod nadzorstvom države. Naravno je, da bi to povzročilo izločitev železniškega proračuna iz sploš- nega državnega proračuna, ker brez tega svoboda ni mogoča.

Rešiti je treba vprašanje, ali naj se uporabi princip centralizacije ali decen- tralizacije. Potem je treba rešiti vpraša- nje financiranja železnic v slučaju defi- cita in personalno vprašanje. Namen že-

leznice je samo fiskalno vprašanje, a da bi železnice mogle obstajati kot samo- stojna podjetja, morajo biti vsaj toliko aktivne, da pokrijejo stroške eksploata- cije in investicije kapitala. Personalno vprašanje se bo pri nas mnogo lažje rešilo, kakor se je zgodilo pri drugih že- leznicah. Končno je Milosavljević ome- nil, da ga bo na konferenci zastopal ge- neralni direktor železnic inženjer Bori- voje Gjuričić.

Za njim je govoril Bajloni, ki je izva- jal: Nismo izdelali mnenja v tej stvari, a bomo strogi. Kakor se železnice sedaj upravljajo, ne gre več dalje. Prišla je politika, ki nam vse ubija. Kadar pri- dejo poslanci na upravo monopola, po- tem vse zastane. Narodna banka nima svojega guvernerja, čeprav je rečeno v zakonu, da je na čelu Narodne banke guverner. To ruši kredit. Gospodarske organizacije so prišle do prepričanja, da je komercializacija državnih železnic ne- obhodno potrebna.

Popoldne se je konferenca nadaljeva- la in so govorili Sečurov, Angjelinović, Vlada Masković, Aleksander, Celebono- vić in Stokanović.

Proces proti skopljskim študentom.

Skoplje, 6. decembra. Včeraj se je na- daljevala razprava proti študentom, ki so obtoženi protidržavnega sodelovanja z makedonsko revolucionarno organiza- cijo. Proces je bil prekinjen, ker so zago- vorniki obtožencev zahtevali, da se iz senata izloči predsednik sodišča Veljko- vić, ker dvomijo v njegovo nepristranost. Toda študenti so nastopili proti te- mu predlogu svojih zagovornikov in na ta način je prvostopno sodišče zavrnilo zahtevo zagovornikov o izločitvi Veljko- vića.

Razprava se je začela ob 9. Od no- vinarjev so bili navzoči zastopniki beo- gradskih in zagrebških listov in Brel, dopisnik službene bolgarske agencije. Vsega skupaj je 22 obtožencev, ki jih brani 12 zagovornikov.

Najprej je bila prečitana obtožnica, ki pravi, da je stopil centralni maked- onski komitet v zvezo z omladino, ker je spoznal, da sam ne more doseči uspehov. Bili so sestavljeni strogi pred- pisi, polagale so se prispege, kdor bi

prisego prelomil, ga čaka smrtna ka- zen. Pokret se je najprej začel na Du- naju, potem pa se je raztegnil na uni- verziteto v Zagrebu, Beogradu in Skoplju. Južna Srbija je bila razdeljena na štiri revolucionarna okrožja. V vsakem okro- žju so se formirale petke. Vsaka petka je bila v neposredni zvezi z Dunajem. Dognalo se je, da so člani pisali tajna pisma s kemično tinko. Poedini člani so zbirali podatke o stanju naše vojske in o tem poročali na Dunaj. Dimitrije Ne- cević je kot poštni uradnik širil maked- onske liste, ki so pri nas prepovedane.

Državni tožitelj Boža Petrović je iz- javil, da vztraja v celoti na obtožnici.

Nato je bilo prečitano poročilo skop- ljanske županije in potem dva zapisni- ka o hišni preiskavi v stanovanju Gju- zelovića, kjer so našli statute omladinske revolucionarne organizacije, kemijski material za dopisovanje in mapo za pre- nos pisem. Ko so bili prečitani vsi za- pisniki, se je pričelo zasliševanje Gju- zelovića.

kraljevem ukazu na podlagi predloga ministra za pravosodstvo. Opozicija je zahtevala, da naj se sodniki postavljajo z razpisom natečaja. Minister je izjavil, da nikakor ne more odnehati od svoje zahteve, vsled česar je prišlo do ostre- ga prepira in bi bila opozicija kmalu zapustila sejo. Sklenjeno je bilo, da se ta stvar reši danes.

STALIN ZAHTEVA BREZPOGOJNO KAPITULACIJO OPOZICIJE.

Moskva, 6. decembra. Glede na izjavo članov opozicije, da se bodo pokorili vsem sklepom strankinega kongresa, je izjavil včeraj Stalin, da mora opozicija, ki pravzaprav nikogar drugega ne pred- stavlja kot **peščico inteligence**, idejno in organizatorično položiti orožje. Ako opo- zicionalci ne sprejmejo vseh pogojev, bodo izključeni iz stranke.

PROTIŽIDOVSKI NEREDI NA MA- DJARSKEM.

Budimpešta, 6. decembra. Na Madjar- skem so fašisti včeraj nadaljevali proti- židovske demonstracije. Napadali so ži- dovske sinagoge, pobijali okna in ne- kega žida pretepli. Policija je kmalu napravila red.

Skupščina se sestane 12. t. m.

Beograd, 6. decembra. Vukičević je imel včeraj nekaj zelo značilnih konfe- renc s svojimi prijatelji in z radikal- nimi ministri. Sklenilo se je, da se narodna skupščina sestane v ponedeljek, 12. t. m. in da se ji predloži poročilo anketnega odbora o volilnih nepravil- nostih v sarajevskem in bihačkem okrožju in da se nato sporoči skupščini, kateri zakonski predlogi pridejo pred skupščinske odbore. To so zakon o no- šenju orožja, o centralni upravi in o pobijanju živinske kuge. Zakon o iz- enačenju za sedaj ne pride pred skup- ščino.

ZAKON O OBČINAH.

Beograd, 6. decembra. Sinoči je bila seja komiteta ministrov za zakon o ob- činah. Razpravljali so o vseh členih do prehodnih odredb. Členi, ki se tičejo organizacije občin in načina volitev ob- činskih odborov so bili rezervirani, ker se v tem vprašanju niti ministri ne strinjajo.

Danes bo vzel komitet ministrov v pretres zakon o vrhovni upravi.

BRIAND SE VNDARLE SESTANE Z MUSSOLINIJEV.

Rim, 6. decembra. Predsednik vlade Mussolini je predložil zbornici v ratifi- kacijo italijansko-nemško pogodbo o ar- bitraži. O tej pogodbi se bo razprav- ljalo na današnji seji in bo pogodba najbrž takoj ratificirana.

»Matin« trdi v svojem poročilu iz Ri- ma, da v italijanskih diplomatskih kro- gih računajo z možnostjo skorajšnjega sestanka med predsednikom italijanske vlade Mussolinijem in Briandom. Po in- formacijah »Matina« je verjetno, da se bo ta sestanek vršil še prej, ko novi francoski poslanik prispe v Rim.

Pariz, 6. decembra. Včerajšnji listi omenjajo sestanek med Briandom in ita- lijanskim delegatom Scialoio v Zenevi in poudarjajo važnost tega sestanka. Ob- enem govore o možnosti, da se bodo kmalu pričela direktna pogajanja med Parizom in Rimom za ureditev vseh še nerešenih vprašanj. Scialoio pripravlja, kakor vse kaže, teren za sestanek med Briandom in Mussolinijem.

REŠITEV RUMUNSKO-MADJARSKEGA SPORA — ODLOŽENA.

Zeneva, 6. dec. Na včerajšnji seji Sveta Zveze narodov so razpravljali o madjarsko-rumunskem sporu. Chamber- lain je poročal o tem vprašanju in izja- vil, da je Titulescu brzojavno povprašal, ali mora priti na sejo, ker je bolan. Chamberlain je odgovoril, da to ni po- trebno. Titulescu naj čuva svoje zdravje tem bolj, ker je Rumunija zadnji čas pretrpela težke izgube.

Chamberlain je vprašal, ali bi ne bilo mogoče, da nadaljuje Rumunija, čuva- joč svojo pravico, pogajanja z Madjarsko. Apponyi je nato predložil dve točki za sporazum, ki naj služita za podlago. Pričakuje se, da bo rumunska vlada sprejela Chamberlainov predlog in se zato ves ta problem odloži na zasedanje Sveta Zveze narodov.

ATENTAT NA ELEKTRIČNO CENTRA- LO V SOFIJI.

Sofija, 6. decembra. Ponoči je bil iz- vršen atentat na električno centralo v Sofiji. Po celem mestu je naenkrat za- vladala tema in so se električni tram- vaji ustavili. V mestu je nastala velika panika in ljudstvo se je šele potem po- mirilo, ko je vojska in žandarmerija zasedla ulice. Atentatorjev niso dobili.

Poljedelstvo — bogatstvo Čehoslovaške.

V polemiki s posl. Bechyněm, ki je očital, da Čehoslovaška preveč podpira poljedelstvo na škodo industrije, navaja »Venkov« interesantne številke o velikem donosu čehoslovaškega poljedelstva.

Tako so izvozili iz Čehoslovaške leta 1926 za 495.108.000 Kč sladi in uvozili za samo 258.000 Kč. Samo sladkarstvo je torej dalo Čehoslovaški pol milijona krcn.

V hmelju je doseglo čehoslovaško kmetijstvo enako izredne dobičke. Tako je izvozila Čehoslovaška leta 1926 hmelja za 589.999.000 čeških kron, uvozila pa le za 22.186.000 Kč. Tudi tu je bil dosežen preko pol milijardi dobiček.

Se večje uspehe pa je dala produkcija repe. Skupno s sladkornimi tovarnami so izvozili producenti pese sladkorja za 2 milijardi in 246 milijonov Kč.

Industrija ni mogla doseči tako velikih uspehov in tako je n. pr. dala velika bombažna industrija le 360.786.000 Kč, ker je izvozila blaga sicer za 2 in pol milijarde, a zato uvozila surovin za 2.123.750.000 Kč.

Te številke jasno dokazujejo, da je celo v industrijsko visoko razviti Čehoslovaški kmetijstvo temeljna panoga gospodarstva. Koliko bolj pa velja to za Jugoslavijo, ki je skoraj še docela samo agrarna država. Seveda pa je jasno, da je mogla Čehoslovaška doseči te izredne uspehe le, ker je kmetijstvo na silno visoki stopnji in ker daje zemlja tudi trikrat več, kot pri nas.

Delo za dvig kmetijstva je zato za nas najvažnejše delo, ker tudi šele potem bo mogla naša industrija krepkeje delati. Stara stvar je, da je za industrijo čim več razvojnih možnosti, čim bolj je razvito kmetijstvo, ker je dežela obenem največji in najsolidnejši konsument.

Dvigniti naše kmetijstvo je zato najvažnejše politično delo in tu naj bi se že enkrat izkazale naše stranke s pozitivnim delom. Pred vojsko se je deželni zbor v tem oziru izkazal, danes bi se morala tudi država in druge avtonomne korporacije izkazati še v večji meri. Ali pa se bodo?

I. P.:

Pismo iz Zagreba.

Tisti »priznani« umetnik, o katerem sem pripovedoval v svojem zadnjem pismu, da imam zbran cel register hrvatskih pisateljev, po katerih naj bi se imenovala zagrebske ulice, tisti umetnik je sedel sam in zamišljen v kavarni. Ker ga je le redkokdaj videli samega, se mi je zdel ta čas najbolj pripraven za to, da bi mogel zvedeti kaj od njega o zadnji omenjenem Miroslavu Krležu.

Ze zdaj pa moram omeniti, da se mi je zdel ta, na stališču »priznanja« stoječi umetnik že od začetka, kar ga poznam, nekam sumljiv. To pa iz sledečih razlogov. Prvič ima navdado, da preveč poudarja »srednjo linijo«, po kateri balancira v življenju in v znanosti, dasi nikdar jasno ne pove, kakšna je ta črta in kje teče. Drugič mi je pa sumljivo na njem to, da on pesmi »shvača«, ne pa »oseča«. To je v nasprotju z nami navadnimi smrtniki, ki pesmi »osečamo«, ne pa »shvačamo«.

Približal sem mu in ga spoštljivo pozdravil. Potem se pa previdno dotaknil perečega umetniškega vprašanja. Mož je bil hladen in svečan. Kadar sem ga pogledal, se mi je zdelo, da gledam pred seboj zaprt leksikon. Ze sem se bal da ta dan ne bom prišel do svojega cilja, da bi govoril z njim o Krleži in njegovih umetn. potih. Nisem si upal začeti pri Krležu »književni republiki«; mislil sem si, da bo bolje, če ga vprašam kaj splošnega o njem. Komaj pa sem omenil Krležo, že se je leksikon pred menoj vidno razburil. Njegove umazanorjave platnice so se živo pordečile. Dvignil je kazalec in sredine desne roke in samo dve besedi je spregovoril. Dve težki, pa jasni besedi: »Falaran študent!«

Mislil sem, da je posegel »in medias res«, da je s tema dvema besedama na kratko označil Krležovo življensko pot in da bo prišel zdaj na bistveno, to je na njegova ustvarjanja, na njegovo umetniško pot in na njegove cilje. Toda po teh dveh besedah je nastal dolg odmor. Umetnik se je zopet učeno zamislil, leksikon se je zaprl. Po mučnih trenutkih čakanja sem povzel zopet jaz besedo in začel po vrsti naštevati Krleževa dela. Omenil sem njegovo komedijo »Vučjak«, njegovo »Knjigo novel«, potem »Vražji otko«, »Pesmi«, zatem »Hrvatski Bog Mars«, »Hrvatsko Rapsodijo« in »Tri simfonije«. Ko sem vse to naštel, sem pa prešel na jedro, na Krležovo »Književno Republiko«.

Tikrat se je leksikon pred menoj zopet odprl. Samo ena beseda je padla iz učene knjige. Beseda strašna, vse označujoča: »Komunist!« Potem se je leksikon zopet zaprl in ostal zaprt celo popoldne. Spoštljivo sem se poslovil. S tremi besedami sem zvedel vse kratko, ampak jednato.

»Falaran študent — komunist!«

V »Tuškanec« sem jo zavel in mislil na to, da gre tvoja pot, Miroslav Krleža, že visoko. Tudi mi Slovenci smo imeli »falaranega študenta«, ki je pisal pesmi, novele in drame. Tudi o njem so pravili, da je »socialist« in »brezverec« (takrat komunistov še niso tako poznali, kot jih poznajo dandanes). Ko pa je umrl, so se vse politične stranke in vse literarne struje prepirale med seboj; vsaka je poskušala dokazati, da je bil njen. Zgodilo se je čudo, da je la socialist in brezverec obšel na ramah ljudi iz one struje, ki teče po strugi, od tiste izkopani, ki je odobraval, da so se njegove pesmi začele radi »pohujšljive« vsebine. Se drugo čudo pa se je zgodilo v tem, da nosi ena ulica Ljubljane (oziroma nabrežje) njegovo ime. Morda obstoji že tudi kak odbor, za postavitve njegovega spomenika?

Zato, pogum, Krleža! Naj ti bo pred očmi klanec, po katerem je tekla življenska pot našega Ivana Cankarja — falaranega študenta, socialista in brezverca. Po zadnjem izkazu naše »Delavske zbornice« čita njegova dela slovensko delavstvo najraje.

V majhnem gorskem kraju Hrvatskega Primorja sem dobil pri nekem krojaču Krležovo »Književno Republiko«. Vestno jo je čital in vzbudil v meni respekt do njega, do Krleža in do tistega gorskega kraja, v katerem si poštarica in kaplan izposojeta knjige od krojača.

Politične vesti.

»Vukičević o delu vlade. Novinarjem je podal Vukičević obširnejšo izjavo o delu vlade. Med drugim je dejal: Ministrski svet je pripravil obilo gradiva za delo Narodne skupščine. Gradivo je veliko in bo v kratkem izročeno skupščini. Narodna skupščina se sestane 10. ali 15. decembra, da ji moremo izročiti od vlade odobrene zakonske načrte. Velik del teh novih zakonskih načrtov je že izročil skupščini, ostali pa so še pred mi-

V neki srednji zagrebski gostilni sem sedel zvečer in pokušal drago, pa slabo vino. Pri sosednji mizi je sedel star gospod, ki je že po svoji zunanosti vzbujal mojo pozornost. Dolg in suh je bil. Madjarsko zavijane brke in redke ostanke las na glavi je imel skrbno negovane in pomadizirane. Ovrtnik srajce je bil tako visok, da je lahko vtiaknil zanj svojo drobno brado in jo popolnoma skril. Večerjal je ledvičke. To pa tako svečano, kot da mu sedi nasproti pri mizi sam nosilec kraljeve krone sv. Stefana. Ob opozovanju tega gospoda se mi je zdelo, da gledam pred seboj Krleževega junaka iz neke njegove novele, kateri se je zval Henrik pl. Balčanski de Stara Ves (de Sztara Vesz). Prepričan sem bil, da je ta gospod pred dvajsetimi leti igral veliko vlogo pri bankih dvorih na zagreškem Markovem trgu.

Ko se je dvignil in je odhajal, se je pred njim globoko priklanjala vsa gostilniška služnica. Natakaraica in fant, ki toči pivo, sta ga nazivala »presvetli«, picolo mu je pa rekel »prevzvišeni«. Ker nisem bil znan v gostilni, se nisem upal vprašati, kdo je ta presvetli ali prevzvišeni. Pozneje pa sem opazil v kavarnah in po gostilnah, da je v Zagrebu polno »presvetlih« in »prevzvišenih«. Mi Slovenci smo v tem oziru zelo revni. Samo dva presvetla imamo. Dva škofa.

Pa še nekaj sem bil opazil. Pri nas je bilo svoj čas vsaki kuharici najbolj sprečevalo, priporočilo in njen največji ponos, »da je služila v farovžu«. V Zagrebu je pa vsaka ponosna, da more v litanjah naslovov svojih delodajalcev omeniti tudi kakšnega presvetlega ali prevzvišenega, ki pa ni škof, temveč samo nekaj, kar se je sukalo krog bana.

V Zagrebu ni vojska prav nič splaknila ljubozni do uniform in blšičnih naslovov. V poletnih nedeljah, ko so imela razna društva svoje prireditve, je po Zagrebu kar mrgolelo najrazličnejših uniform. »Sokoli«, obrtniki, bivši pedagoški, bratje in sestre »Hrvatskega združaja«, razne godbe itd., vse si lahko videl take nedelje. V cerkvenih procesijah sem videl društva, katerih idejne smernice teko daleč od cerkve. Zagrebčan porabi vsako priliko, da si nadene uniformo. Iz te mentalitete je vzrasla tudi Radiću misel, da bi poslance HSS uniformiral.

Se drugo posebnost ima Zagreb v tem, da ne pozna »gospe«, ampak samo »milostljivce«. In pa to, da tam vse »lubi roko«. Pohrvačena Stajarka in istotako Kranjca se na Jelačićevem trgu nazivljata druga drugo »milostlivce«. Prvi nauk novi služkinji, ki pride v famulijo, je ta, da bo pazila na to, da je gospodinja »milostljiva«. Sam sem doživel sledeča dva slučaja. Mož moje gospodinjke, ki mi je oddajala za drag denar z steniciami obljubeno posteljo, je inkasiral neke trgovine v Ilici. Mož njene stanovanjske sosedne pa je sluga v neki banki na Zrinjevcu. Moja gospodinja ni imela služkinje, njena sosedka, katere mož je po njenem mnenju »več«, jo je pa imela — slovensko seveda. Skoraj vse služkinje v Zagrebu so Slovenke. To ubogo revče, ki je služila pri »podvornikovih«, se ni moglo navaditi, da bi nazivalo gospodinjko »milostivca«. Zato je morala iz službe.

Otroci moje gospodinjke so bili poredni kot sami škrtarji. Mene in mojega sostanovaleca so morali pozdravljati z »lubim roko«, kar jih nikakor nisva mogla odvaditi. Neko jutro naju je gospodinja ozmerjala, kakor dva cigana, ker sva ji za teden dni ostala dolžna stanovanje. Ko sva odhajala, se je njen deček, menda pod vtisi njenega zmerjanja, spozabil, da ni »lubil roko«. Dobil je zato trde klofute. Čutil sem se, da to babše ni zahtevalo tudi od mene in mojega prijatelja, da ji morava reči »milostivca«. Gotovo bi pa ne imela nič proti temu, če bi ji rekla tako. — Na Jelačićevem trgu vsako dopoldne kar mrgoli samih »milostivih« s košarami v rokah.

Ta bolezen po naslovih se pa preliva iz središča na provinco. Bodi previden in informiraj se, predno prestopiš prag župnišča na deželi, kako se nazivlja župnik. Ceremoniel, ki vlada v teh »dvorcih«, je povzel po ceremonielu grada Frankopana.

nistrskim svetom. Tako mora vlada še rešiti zakon o priznanju za zaslužne može. Zakon o mošnji orožja je že sprejel, v sredo pa bo odoben od vlade tudi zakon o centralni upravi. Še tekom tega tedna bo vlada razpravljala o zakonskih načrtih o državljanstvu in o občinah. Zakon o mestih bo gotov ta mesec. V istem času bo gotov tudi zakon, s katerim se izločita Beograd in Zagreb iz oblasti, ker bosta dobila vsak svojo oblast. Še

ta mesec bo gotov tudi zakon o gozdovih. Kar se tiče zakonodajnega dela, bomo torej dali Narodni skupščini mnogo dela in se ne bo moglo pritožiti, da nima zadesli dela. Z delom skupščine bodo pa tudi pokopane vse nerealne kombinacije.

— Glede odnošajev radikalnega kluba s SLS je dejal Vukičević: Vse to, kar se v zadnjem času govori o fuziji naših dveh klubov, je čisto neresno. Združitev je stvarno že izvedena. Bila je sklenjena že tedaj, ko smo se o vsem drugem sporazumeli. Vsed tega je mogoče smatrati to vprašanje kot rešeno. Ni težkoč in nobenih pogajanj, da bi morali znova načeti to vprašanje. Združitev obeh klubov nismo mogli izvesti takoj po volitvah iz čisto tehničnih razlogov vsled volitve parlamentarnih odborov. Pozneje se je po listih govorilo, da je stvar propadla. To ni točno. Za združitev ni na nobeni strani nobenih težkoč. Glede rekonstrukcije vlade pa je dejal Vukičević, da se na njej ne dela. »Delamo, kar smo dolžni državi, opozicija pa naj kritikuje delo. — Vse se normalno razvija in dela se s polno paro. Vsi ministri so na delu in vsak razume resnost zaupanega mu mesta.«

— Beneš za zvezo srednjeevropskih držav. Dopisniku »United Press« je izjavil dr. Beneš v nekem intervjuu med drugim to-le: Bil sem vedno prepričan, da pride dan, ko se bodo dogovorile vse manjše države srednje Evrope in ustvarile državno skupnost, v kateri bo sicer vsaka članica ostala suverena, zato pa bo drugače, zlasti v gospodarskem oziru, v največjem sodelovanju z drugimi državami. Mnenja sem, da bo zelo povzpešil uresničenje te ideje ugoden potek varnostnih pogajanj in bolj energično delo v razorožitvenem vprašanju in zato se prizadevam, da čimbolj podprem to delo. — Dr. Beneš je dejal nadalje, da ni vprašanje razorožitve za države Male antante samo največje važnosti, temveč ga treba tudi obravnavati z največjo previdnostjo, ker zadeva to vprašanje obstoja nasprotja med državami Male antante in Madjarsko, a je tudi zelo kočljivo z ozirom na medsebojne odnose balkanskih držav. Čehoslovaška vlada pa je vseeno prepričana, da bi razorožitveni sporazum večino teh diferenc odpravil.

— Rumunska opozicija stopnjuje boj proti vladi. Narodna stranka, ki jo vodi prof. Jorga, in narodno-seljaška stranka, ki jo vodi Maniu, sta pričeli te dni novo akcijo proti sedanji vladi. Jorga in Maniu sta sklenila, da ne pustita priti vladi do sapa in da ne sprejmeta nobenega predloga in nobene ponudbe od vlade. Prof. Jorga se je znova obrnil na regentski svet, da naj parlament razpusti in razpiše nove volitve, ker je to edina možnost za konsolidacijo političnih razmer v Rumuniji.

— Kriza avstrijske vlade? Rennerjev apel, da treba končati preveliko notranje nasprotje v Avstriji in izvršiti notranjo razorožitve, je našel velik odziv med avstrijskim prebivalstvom. Zlasti gospodarski krogi so za tak mir. V zvezi s tem se je pričelo tudi govoriti o spremembah v avstrijski vladi. Zlasti se, ker je prišla vlada v težek položaj vsled nasprotja z državnimi uradniki, ki groze, da bodo začeli 1. januarja izvajati pasivno resistenco. Po teh kombinacijah bi nova vlada obstojala iz zastopnikov krščansko-socialne in socialno-demokratske stranke. Šef te nove črno-rdeče koalicije pa ne bi bil dr. Seipel, temveč dr. Drexel, ki že več časa propagira to novo koalicijo. Če pa bo do te nove koalicije tudi prišlo, je seveda drugo vprašanje, ker je pozicija dr. Seipla po juljskih dogodkih precej utrjena.

— Ruska delegacija ostane še v Ženevi. — Litvinov in Lunačarski ostaneta v Ženevi do pričetka zasedanja Sveta Zveze narodov. To je uspeh neoficielnih pogajanj, ki jih je imel Paul Buncour z Litvinovim. Nadalje se poroča, da se bo Litvinov sestal tudi z Briandom. — Kakor se vidi, se polagoma le ustvarja podlaga za sporazum med zapadnimi državami in Rusijo.

— Vprašanje Trockega ne obstoji več. Takoj po otvoritvi strankinega kongresa je Rikov v svojem otvoritvenem govoru energično naglasil, da sploh ne obstoji več nobeno vprašanje Trockega. Na dnevnem redu so le kardinalni problemi notranje in zunanje politike, zlasti pa obnove države in svetovne revolucije, dočim spada vprašanje opozicije že v preteklost. Izključitev Trockga in Zinovjeva se je izvršila v smislu navodil Lenina, da se očuva edinstvo stranke. Nikakor ni mogoče več trpeti, da kdo tik pred otvoritvijo strankinega kongresa apelira na sile izven stranke in da skuša razbiti edinstvo stranke. Diskusijska doba pred kongresom je dokazala, da razpolaga opozicija samo s pol procenta strankinih pristavev in da je stranka v pomembni enotnosti odbila nazore opozicije. S tem je doba diskusije zaključena. Stranka ima zopet preste za pozitivno delo vse svoje sile, ki so bile nekaj časa vsled boja proti opoziciji absorbirane. Stranka se bo sedaj z vso silo posvetila organizaciji socialistične družbe in mednarodnemu revolucionarnemu gibanju. — Govor Rikova je bil sprejet z viharim odobravanjem. Na predlog centralne kontrolne komisije je bil izvoljen poseben odbor, ki naj odloči, če ostanajo še člani stranke ostali voditelji opozicije, Kamenjev, Rakovski, Smilga in podobni, ali pa naj bodo tudi ti izključeni iz stranke ko Trocki in Zinovjev.

KRATKE VESTI.

Balkanska konferenca za gospodarsko zblizanje balkanskih držav bo v dneh od 13. do 20. t. m. v Bukarešti. Konference se udeležijo: Jugoslavija, Rumunija, Grška in Bolgarska.

Vsled uvedbe osemurnika v Nemčiji so zagrozili lastniki plavžev in težke kovinske industrije, da bodo zaprli vsa svojca podjetja, vsled česar bi bilo takoj 250.000 delavcev brez dela.

Litvinov je podpisal mednarodni dogovor iz leta 1925, po katerem se signatarne države obvezujejo, da ne bodo v vojni uporabljale strupenih plinov niti bakterij.

Litvinov, vodja ruske ženevske delegacije.

MESTNI ODBOR NARODNO-RADIKALNE STRANKE V LJUBLJANI ZOPER OKRNEJNE UNIVERZE V LJUBLJANI IN ZOPER UKINJENJE UPRAVNEGA SODIŠČA V CELJU.

Mestni odbor NRS v Ljubljani je na svoji plenarni seji dne 2. t. m. sklenil resolucijo zoper kakršnokoli okrnjenje univerze v Ljubljani. To resolucijo kakor tudi resolucijo zoper ukinjenje upravnega sodišča v Celju je poslal Mestni odbor Glavnemu odboru Narodne radikalne stranke v Beogradu, predsedniku kr. vlade Velji Vukičeviću, ministru prosvete Kumanudiju, ministru financ B. Markoviću in ministru pravde dr. D. Subotiću. S svojim sklepom je mestni odbor NRS v Ljubljani ponovno dokazal, da imajo radikali v Sloveniji glede kulturnih in tudi političnih zahtev naroda slovenskega svoj poseben program, ki ga skušajo uveljavljati kot del vsedržavne radikalne stranke. Svoj slovenski program, ki je conditio sine qua non za obstoj radikalne stranke v Sloveniji! Razne kulturne ustanove, kakor Narodno gledališče, Glasb. Matica in Državni konservatorij pričajo o dosledni vršitvi tega programa. Po drugi strani pa je Beograd ponovno dokazal, da imajo radikali v Sloveniji, ki prihaja iz Slovenije, s te strani in da je pripravljen ozirati se na informacije, dobljene od prijateljske strani. Te informacije so enajale že marsikak predsek ter podirle marsikako od izvestne strani razpihano nakano zoper kulturne in gospodarske interese Slovenije.

KAKO JE BORIS POGRUNTAL SV. MIKLAVŽA.

Dvorana je bila nabito polna odraslih in otrok. Nastopiti je imel sv. Miklavž s svojo častljivo, belo brado, visoko škofovsko kapo, v spremstvu angelov in parkljev. Solarčki so si še komaj upali dihati, mlajša deca, ki je prvpo pričakovala sv. Miklavža, je pa brezskrbno čebjala in izpraševala.

Na koncu pete vrste je sedel gospod Golob s svojim šestletnim sinčkom Borisom, ki je vstopil jeseni v prvi razred. Nadejal se je in je pričakoval konja na kogačah ter je nestrno izpraševal očeta, kdaj že vendar pride sv. Miklavž.

»Ti,« oglesi se za Golobom globok moški glas gospoda Kralja.

»Toja hči Majda je šla domov, ker je nekaj pozabila za obleko in zdaj jo moramo čakati. Vsa stvar se bo zakasnila prav neprijetno.«

»Zdravo, Boris!« je nagovoril očeta prijatelj dečka. »Kaj misliš, bo li konjič ali ne? Če si kaj lepo in dosti molil.«

Dečko je široko odprl oči in se zazrl v očetaovega prijatelja, kateremu so se prav močno videle čeljusti, ko je govoril ali se nasmešnil, prav tako kakor vsem njegovim otrokom. Na vsaki strani ust je imel po en cel zlat zob, ki je bil močno videti iz temno rdeče čeljusti.

Boris ga je gledal, kakor da bi ne mogel odvrtni pogleda od ust gospoda Kralja.

Nestrna mladina je že močno cepetala z nogami. Da bi nestrpneže v dvorani potolčali, so izza odra zagnali parkeljne, da so sikali in ropotali z verigami.

Na odru je bilo vse nervozno. Miklavž je že stal pripravljen z debelo knjigo v roki, a angelom je bilo še treba popraviti to in ono.

Končno se je dvignila zavesa in Miklavž je stopal počasi, kakor se spodobi staremu svetniku.

Ko je prečital nekaj nauk, je pozval angele, naj odpro zakladnice z darovi.

Velika stranska zavesa se je odgrnila in videti je bilo večje in manjše zavoje, škallje in košare — joj, cela grmada darov.

Vse je utihnilo, ko so zaklicali prva imena. Peti obdarovanec je bil Boris Golob. S trepetajočim srcem, vedno strižeč s trepalnicami, da bi ne zajokal radi parkeljnov, je korakal proti odru. Miklavž ga je vprašal nekaj malega in ko je zapazil, kako je deček v strahu, ga je tolažil, da naj se nikar ne boji ter se mu je nasmešnil prav ljubeznivo. Borisu se je mahoma razjasnil obraz in ves strah je izginil, ko je zakričal: »Vi ste pa gospod Kralj in ne sv. Miklavž!«

Od raznih strani se je začelo hihitanje, parkeljni so skočili k dečku, da bi ga pograbili.

Tedaj je Boris sklenil ročice in jel prav mlo prositi in zatrjevati: »O, Miklavž je sv. Miklavž in ne g. Kralj.« Ko je še slišal nauk, da ne sme mešati svetnikov z navadnimi ljudmi, je končno dobil zaželenega konjiča in odhitel k očetu.

Ko se je malo umiril, je dejal: »Pa se mi le zdi, da je bil gospod Kralj, saj sem videl, ko se je smejal, njegove čestusti in zlate zobe.«

M. B.

Dnevne vesti.

— **Fiasko kongresov in konferenc trgovski zbornice.** V nedeljo se je vršila v Beogradu konferenca tajnikov zbornice za trgovino, obrt in industrijo iz vse države. Na konferenci je bil določen dnevni red za kongres zbornice, ki se bo vršil meseca maja 1928 v Osijeku. O tej točki dnevnega reda konference zborničnih tajnikov se je razvila živahna diskusija. Pri tej priliki se je izrazil delegat Čuvaj, da so doživele trgovske zbornice s svojimi dotedanjimi kongresi in konferencami očividno fiasko, zakaj niti ena vlada se ni ozirala na predloge, elaborate in zahteve trgovskih zbornic. Po daljši debati je bil določen za osijski kongres sledeči dnevni red: 1. Vzroki in posledice nizažadovanja našega izvoza. 2. Reorganizacija gospodarske statistike. 3. Propaganda našega izvoza in ustanovitev informacijskega urada; za skupno konferenco gospodarskih krogov in narodnih poslancev pa sledeči: 1. Uvodno poročilo o sodelovanju zbornice in parlamenta. 2. Zakon o neposrednih davkih. 3. Samoupravne finance in 4. državna administracija.

— **Komercializacija državnih železnic.** V soboto se je vršila v Beogradu konferenca, na kateri so se pretresali detajli zakonskega načrta o komercializaciji državnih železnic. Konferenci so prisostvovali zastopniki trgovskih zbornic iz Ljubljane, Nevege Sada, Sarajeva in Skoplja.

— **Kongres zveze cionistov.** Predčerašnjim dopoldne se je vršil v Subotici kongres zveze jugoslovanskih cionistov. Kongresu je prisostvovalo veliko število delegatov iz vseh krajev naše države, kakor tudi iz inozemstva. Med inozemskimi delegati se je nahajal med drugim tudi Halmo Lesoy iz Jeruzalema. Vlado je zastopal veliki župan Predrag Lukić, vojsko pa komandant divizije general Milivoj Dimitrijević.

— **Trboveljska družba zopet znatno omejila delo.** Ker je uprava državnih železnic s 1. decembrom nenadoma ustavila nabavo premoga od Trboveljske družbe, je družba v vseh svojih premovalnikih obratovanje omejila, tako da je vsak dan okoli 2000 rudarjev brez zaslužka. Spritno dejstvo, da so vsa skladišča družbe polna premoga, obstoja baje nevarnost, da družba, če ne najde novih odjemalcev ali pa če država ne obnovi svojih naročil, obratovanje začasno sploh popolnoma ustavi. Sicer se vrše med železniško upravo in zastopniki TPD v Beogradu glede obnove dobav pogajanja, toda ta pogajanja potekajo spritno nesprejemljivih pogojev, ki jih stavi železniška uprava, zelo počasi. Med rudarji vlada radi postopanja železniške uprave veliko ogorčenje.

— **Za brate onstran granice** je zavedna družba v Smarju pri Jelšah zbrala in poklonila Jugoslovanski Matici zbirko Din 85.50. Iskrena hvala!

— **10.000 rabljenih poštinih znamk** je ponovno zbrala in poklonila Jugoslovanski Matici gospa Franja Žuljanova, soproga lesnega trgovca v Cerkljici. Iskrena hvala!

— **O lepo aranžiranemu pogrebu nemškega generala Wiessa,** ki je utonil, kot smo poročali, pri kopanju v Dubrovniku, objavlja graški list »Tagespost« simpatično pisano poročilo, ki konča z besedami: »Dejstvo, da je bil prirejen nemškemu generalu v Dubrovniku tako svečan pogreb, nas veseli. Smatramo ga za nov dokaz izredno priščrnično odnošajev med Nemčijo in Jugoslavijo.«

— **Tujski promet v Dalmaciji.** Tujski promet v Dalmaciji pada. Četov prihaja v Dalmacijo prav malo, največ tujcev je iz Avstrije. Predčerašnjim je prispelo v Split 75 tujcev, in sicer štirje Italijani, trije Avstrijci in 68 naših državljanov. Vsem je v Dalmaciji zelo povoljno. Temperatura je padla od 11.6 na 9.2 stopinj Celzija.

— **Se o aretiranih dijakih v Padovi.** V Padovi so kakor znano aretirali šest slovenskih in hrvaških dijakov iz Primorja, ker so večinoma prej peli v nekoliko veselem razpoloženju (saj so praznovali doktorat dveh svojih tovarišev) slovenske pesmi. Le na posredovanje odvjetnika so jih po dolgih homatijah izpustili iz zapora. Toda izgnani so bili policijsko iz Padove z ukazom, da se ne smejo nikdar več tam pokazati.

— **Brzojavno prenašanje slik na progi Dunaj—Berlin.** S 1. decembrom se je pričelo na progi Dunaj—Berlin brzojavno prenašanje slik. Telegrami se sprejemajo na Dunaju, v Gradcu, v Celovcu, v Innsbrodu, Linzu, Salzburgu, Bregenzu in Eisenstadtu, oddajajo pa se lahko na vse poštnebrzojavne postaje v Nemčiji.

— **Mesto kaznilne kazenske kolonije.** Angleško notranje ministrstvo pretresa načrt, po katerem naj bi se pošiljali kaznjenci, ki imajo presedeti daljše kazni v kazenske kolonije, ki naj se vzpostavijo na pacifičnih otokih, predvsem pa na novogvinejskih otokih, kjer primanjkuje delovnih moči.

— **Statistika samomorov na Japonskem.** Iz Tokija poročajo: Tekom lanskega leta je končalo na Japonskem nad 2000 samomorilcev pod železniškimi vlaki, oziroma pod vozovi električnih cestnih železnic. Da bi to eksorbitantno število samomorov zmanjšala, je sklenila uprava japonskih državnih železnic, da opremi vse vlake z ameriškimi zavorami, ki omogočajo, da se vlak hitreje ustavi. Na ta način upa japonska železniška uprava, da bo rešila vsako leto več stotin kandidatov samomora življenje.

— **Nasprotiki bikoborbi kličjo na pomoč papeža.** Te dni se je vršil v Madridu kongres španskih društev za varstvo živali. Na kongresu se niso zadovoljili samo z obsojdo nečloveških jiger, temveč so se obrnili tudi na papeža z resolucijo, v kateri prosijo, da naj papež bikoborbo s posebno bujo prepove. Kaj bo papež ukrenil, še ni znano. Kot poročajo španski listi, so bile v 16. stoletju faktično izdane tri bule, v katerih groze papeži vsakomur, ki prisostvuje bikoborbi z ekskomunikacijo.

— **Zopet drzen atentat bolgarskih komitazev v Južni Srbiji.** V nedeljo zvečer ob 19.30 so vrgli bolgarski komitazi pred vhod v kavarno »Srpski kralj« v Strumnici, v kateri se zbirajo običajno vsak večer najuglednejši meščani in oficirji, dve bombi. Efekt je bil, da sta bila neka ženska in njen otrok ubita, poročnik Jeftić težko, več drugih pasantov iz civilnih krogov pa lažje ranjenih. V kavarni in na ulici je nastala silna panika. Ljudje so zbežali na vse strani. Po bombnem atentatu so oddali komitazi še par strelcev iz revolverjev, nakar so v temi izginili. Atentat je vzbudil v vseh krogih velikansko ogorčenje. Za napadalce so pohitelemu nemudoma močne vojaške in orožniške patrulje, ojačene s prostovoljci iz civilnega prebivalstva. Ker je bil temno ko v rogu, je bilo vse zasledovanje zaman. Domneva se, da so pobegnili atentatorji v planine, ni pa izključeno, da se skrivajo še na našem teritoriju pri kakem zaupniku.

— **Velika nesreča pri gradnji cerkve v Beogradu.** Te dni se je pripetila pri gradnji cerkve Aleksandra Newskega v Beogradu velika nesreča. Podrl se je stavbeni oder, na katerem je stalo pet zidarjev. Delavci so padli iz višine 9 metrov in pol na zemljo, stavbeni material, ki so ga imeli na odru jih je zasul. Dva od njih sta tako težko ranjena, da je malo nade, da bi ostala pri življenju, ostali trije so odnesli lažje poškodbe.

— **Z avtomobilom padli v 20 metrov globok jarek.** Na cesti Kalinovik—Sarajevo se je pripetila te dni avtomobilska nezgoda. V avtomobilu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev so sedeli razven šoferja štirje uradniki omenjenega urada. V bližini Rogaje je padel avtomobil v 20 metrov globok jarek. Prisotnosti duha šoferja, ki ni izpuštil volana, se je zahvaliti, da se potnikom ni zgodilo ničesar.

— **Monstre-proces v Subotici.** Te dni se je končala v Subotici glavna razprava roper Gjuro Szalaya in njegovih 24 komplicev, ki so bili, kot znano, obtoženi, da so izvršili v Subotici in okolici nad 200 tatvin, 90 vlomov in okoli 50 vlomov v vagonih, več poizkusnih ubojev ter težkih in lahkih telesnih poškodb. Obtoženci so vse očitane jim delikte priznali. Zzagovarjali so se s tem, da so bili brez posla ter so bili, ker živijo niso mogli iti pod zemljo, prisiljeni, da so si poskrbeli eksistenčna sredstva z zločini. Szalay je bil obsojen na 12 let težke ječe, 12 obtožencev na ječo, oziroma zapor od 15 dni do 10 let, 11 pa jih je bilo oproščenih.

— **Težka železniška nesreča v Rusiji.** Kot poročajo iz Moskve, se je pripetila te dni pri Dnjepropetrovki železniška nesreča, pri kateri je bilo 7 oseb ubitih, nad 30 pa težje ali lažje ranjenih.

— **Velika železniška nesreča na Rumunskem.** Kot poročajo iz Bukarešte, je prišlo na postaji Titu do katastrofalne karambole med nekim osebnim in nekim tovornim vlakom. Lokomotiva in 6 vagonov osebnega vlaka je skočilo s tračnic ter se prevrnilo. Izpod ruševin so izveliki dva mrtva in več ranjenih.

— **Čudna radovednost otrok.** V Boulogne-sur-Mer so našli te dni truplo na bestialen način umorjenega delavca. Kmalu po umoru sta se javila na policiji dva dečka, od katerih je bilo enemu 12, drugemu pa 13 let in ki sta izpovedala, da sta izvršila umor onadva. V dokaz sta pokazala krvav moč. Tekom preiskave pa se je izkazalo, da sta dečka za umor samo izvedela, nakar sta se prijavila policiji kot stonilca, da bi se prepričala, kakako je pri sodniji ter da bi se rešila poboljševalnice, v katero so ju hotele poslati oblasti.

— **Kitajski pirati.** Iz Londona poročajo: Kitajski morski roparji so napadli angleški parnik Siangtan, ki je bil zasidran 16 milj pod Ichangom. Prvega in drugega inženjerja so ubili, kapitana Leclara pa zvezali. Nato so parnik oplenili. Odnesli so 4000 dolarjev gotovine. Kapitan Leclara so razbojniki odvedli ter zahtevajo zanj 100.000 dolarjev odkodnine. Pirate zasledujeta dve angleški topovski ladji.

— **Dve zagonetni damici.** V Osijeku sta bili aretirani te dni dve sumljivi damici. Zasliski sta izjavili, da sta iz Budimpešte. Ena je dejala, da se piše Kohn, druga pa se je hotela imenovati Mohr. Policijske poizvedbe so ugotovile, da sta navedli elegantni dami napačna imena. Pri aretirankah so našli sezname naslovov in nabiralno polo, s katero sta nabirali prispevke. Da preišče sumljivima aretirankam jetra in obisti, ju je pridržala policija v zaporu. Nekateri domnevaajo, da sta aretiranki tihotapki, drugi pa so mnenja, da sta madjarski špijunki.

— **Našim malim za Božič.** Jugoslovanska Matica je izdala ljubko Ipavčevu božično pesemco za mladino »Sveta noč«, ki jo je za klavir in petje v najlažjem slogu priredil Jos. Pavčič. Pesmica je po napevu in tekstu zelo priščrta in namenjena intimnim domačim krogom za obhajanje svetega večera, pa tudi javnim prireditvam ob proslavi vselega božičnega časa. Skladba se dobiva po vseh knjigarnah. Naroča se jo tudi pri Jugoslovanski Matici v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7-II. Cena Din 7.—

— **Gospodinski koledar Jugoslovanske Maticе** za leto 1928 obsega poleg običajnih koledarskih podatkov sledeče zanimive razprave in podučne članke: O kubi, Naša hrana, Konserviranje jajec, Kakao in čokolada, Priprava jedil za serviranje, Kuhinjski recepti: a) sladice, b) mesna jedila, c) zakuski in priloge, Skušnja uči (praktični nasveti), Kuhinja, Vsakodnevno pospravljanje, Kako sprejemamo goste, Pogrnjena miza, O izgubljenih predmetih, Gospodinske počitnice, Počitniški dom, Otroška soba in igrače, Dete in pravilni svet, Pomen materinskih dne, Gospodinsko šolstvo v Ljubljani. Drugi del koledarja tvori praktično urejen strokovnik z razpredelnicami za vse dni v letu ter z mesečnimi in letnimi ob in proračuni. Koledar

je naprodaj pri vseh podružnicah Jugoslovanske Maticе v Sloveniji, v vseh knjigarnah in pri Jugoslovanski Matici v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7-II. Cena Din 20.—, za člana Din 16.—, s poštnino Din 1.50 več.

Ljubljana.

1.— **Mestna občina ljubljanska za popolno univerzo v Ljubljani.** Novoizvoljeni občinski svet ljubljanski se je na svoji prvi seji izrekel za ohranitev popolne univerze v Ljubljani. Poroča pa se nam, da je bil vladnemu komisariju dodeljen svetovet že pred tem naprosil vladnega komisarija, da bodi na mero-dajnih mestih tolačaj splošnega razpoloženja in enodušne volje in želje ljubljanskega meščanstva, da se univerza v Ljubljani ne samo ne okrne, ampak se izpopolni do polnovrednega vseučilišča.

1.— **Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov** — Sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek, 9. decembra ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu št. 1, v II. nadstropju. Predaval bo g. ing. Alojz Hrovat o temi: Sedanje stanje vprašanja zveze Slovenije z morjem. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

1.— **O tragični smrti zakoncev Kenda** smo prejeli naknadno sledeče poročilo: Duha po plinu v stanovanju zakoncev Kenda ni bilo čutiti, saj je bila plinska pipa zaprta. S tem je podan dokaz, da ne gre za plinsko zastrupljenje. Najbrž se je odigralo vse takole. Oba zakonca sta bila slaba na srcu. V petek zjutraj se je kopala žena in ker je dolgo časa ni bilo iz kopeli, je pogledal Kenda v kopalnico in našel ženo mrtvo, zadeto od kapi. Pogled na mrtvo ženo ga je tako pretresel, da je zadela kap tudi njega. Na vsak način, pa je nezgoda vsled plina skoro izključena, ker prvič je bil pokojni strokovnjak in drugič, ker ni bilo v celem stanovanju niti najmanjšega sledu po plinu. Sicer pa bo ugotovila točni vzrok smrti obdukcija.

1.— **Otvoritev božične prodajne razstave umetnin** v Jakopičevem paviljonu se vrši v nedeljo, dne 11. decembra ob 11. uri dopoldne v razstavnem prostoru. Pozivamo vslovensko kulturno javnost, da se udeleži te otvoritve. Razstavljeni bodo umetnovi naših najboljših slovenskih slikarjev in kiparjev. Nakup bo občinstvu olajšan na ta način, da ne bo potreba, kot je bilo dosedaj običajno, za ceno izpraševati blagajničarko, marveč bo pod vsako umetnino pritrjen listek z imenom avtorja in cene.

1.— **Angleško sukno za moške obleke in za suknje** dobite najceneje in najkvalitetnejše pri Franc Pavlin-u, Gradišče 3.

Brivni aparat 48.—, 18.—, 15.—
Brivna garnitura 180.—
Manikir garnitura 170.—, 120.—, 65.—

Britve,
Gillette
noži, žepni noži,
škarje.

Jamči se, da se prodaja blago samo najbolje kakovosti.

Veletrgovina
R. Stermecki, Celje

Nakupi primerno se povrne vožnja.

Celje.

c.— V nedeljo ob 11. uri je otvoril župan g. dr. Gorican umetniško razstavo v dvorani Mestne hranilnice. Ves dan so razstavo pridno posejali obiskovalci, in tudi slik se je ta dan precej kupilo, tako da obeta razstava poleg moralnega tudi materialni uspeh. (Celjani za umetnost še niso popolnoma neobčutljivi). G. Mežan je razstavil precejšnje število akvarelov, pastelov in nekaj oljnatih slik, g. Pirnat pa pretežno plastiko. Zanimanje in splošno odobravanje je vzbudila vest, da namerava mestna občina kupiti doprni kip Cankarja mojstrsko delo g. Pirnata, da ga namesti v foyeru Mestnega gledališča. Ko se bo preuredil Vrazov trg, bo vhod v gledališče iz Vrazovega trga, kjer se bo zgradil tudi foyer s kolonadno. V ta foyer se bo postavil ta Cankarjev kip, kakor imajo nemška gledališča kipe Göthe-ja in Schillerja. Javnost to namero občine odobrava.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

Sreda, 7. decembra: »Magda«, premijera.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

6. decembra, torek: zaprto.
7. decembra, sredo: Dva bregova. Red A.
8. decembra, četrtek: ob 15. uri pop. Vrt Eden. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

9. decembra, petek: zaprto.

10. decembra, sobota: Polnoč. Red B.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

6. decembra, torek: ženidba Miloševa, premijera. Premierski abonma.
7. decembra, sredo: Bajadera, opereta. R. C.
8. decembra, četrtek: Faust. Gostovanje komornega pevca basista g. Nikole Zeca. Izv.

9. decembra, petek: Cavalleria rusticana — Glumači. — Gostovanje ge Hermsdorf-Bill-nove. — Izven.

10. decembra, sobota: Poljska kri. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

PETAR KONJOVIĆ: ŽENIDBA MILOŠA.

(K današnji premieri.)

Miloš pjeva, vila mu otpjeva, lepše grlo u Miloša carsko, jeste lepše nego li u vile...
poje narodna pesem o pevski tekmi med vilo Ravijojo in Milošem na Miroč planini (gora ob Donavi proti današnji Rumuniji). Tja, kjer se o polnočni uri zbirajo vile in vilenjaki, da jim Brodarica poje svoje nočni spev, pride vila Ravijoja in teži družicam svoje gorje. Mlad junak jo je premagal v pesmi, da še več, njegov spev se je globoko vsadil v njeno srce, in od tistega časa nima več miru. Pač mu je zagrozila, da mu bo prestrelila grlo, če se še enkrat oglasi, vendar ji vse to ne pomaga. Rogovi oznanjajo prihod lovecev, pred njimi pa prileti iz oblaka še Grabancijaš. Za šalo je na junake spustil dež in točo, ti pa so ga ujeli ter ga neznansko namlatili. Sedaj snuje osveto. Hud vihar spremlja Reljo Kri-latiča in za njim prihajajoča Kraljeviča Marka in Miloš Obiliča, ali junaki vzdrže bodro njegov bes. Na Markovo željo zapoje Miloš, kljub Ravijojinu grožnji svojo pesem. Razjarjena vila mu prestreli s puščico grlo, ali Marko jo vlovi in prisili, da ga z zelišči ozdravi. Miloš je močno ginjen od njene vilinske lepote in miline, in tudi njej je slovo od junakov težko. Marko se je globoko zamislil prevzet od nepoznatih čuvstev.

H skali Marte — čarovnice prilete razburjene in bojevite vile. Hočejo se maščevati nad vitezi, zato naj jim Marta začara njihove puščice. Ali pri Marti išče utehe tudi Ravijoja, ki se ne strinja z borbenostjo svojih družic, marveč jo prosi naj razčara njihovo orožje. Od daleč se začuje Markov glas. Tudi junak nad junaki pride k čarovnici. Odkar je srečal vilo, ga je zapustilo veselje do življenja, niti kaplje vina ne more zaužiti. Marta mu razloži: zaljubljen je, ako hoče pridobiti vilo, ji mora vzeti pajčolan. V pomoč pošilja za njim Grabancijaš, ki naj bi odnamil od jezera nevarne Brodarice. Na izhodu ga ustavi Miloš in Relja, ki polna skrbi iščeta svojega pobratima. Komaj jima Marta razjasni položaj, ko prihitijo marko z vilinskim pajčolanom v roki, za njim bedna Ravijoja, ki ga prosi milosti. Saj v pajčolanu je vsa njena moč. Ali junak je neizprosno. Vila ga je začarala in mu odvzela mir, zato naj izgineta pajčolan in njena vilinska moč v ognju! Pod tem udarcem se Ravijoja zruši v nezavest, iz katere se zbudi kot navadna smrtnica brez vilinske moči. Za njo se zavzame posebno Miloš, ki ga je prevzela vroča ljubezen za nesrečno mladenko. Ali Marko jo zahteva zase. Saj on jo je ukrotil, njegova je. Relja jedva umiri oba junaka ki bi zaradi devojke skoraj prekršila sveto pobratimsko zvezo. Mladenka naj sama odloči, čigava bo. Ravijoja se je že odločila za Miloša. Iz težkega položaja se reši tako, da prosi Marka pobratimstva, česar ne more noben junak odkloniti. Premagan, najde Marko zopet svoj bonhom-ton: »Ej, da nije tako, krv bi potekla!« Tako pa vodi sam nevesto svojemu pobratimu. Medtem je Grabancijaš zbral vile ter sedaj napade skalo. Ali junaki odbijejo napad ter obranijo Ravijojo in sebe pred razburjenimi vilami.

V dvoru carja Lazarja se pripravljajo vse na Miloševo ženitev. Paži prihajajo ter kitijo nevesto. Kmalu pride ponjo ženin, da jo odvede pred carico Milico. Ravijoja je srečna, le strah pred vilami in posebno pred Grabancijašem jo vznemirja. Ali njej junak jo bo znal braniti. Svatovske devojke se krase z rožmarinom, dokler se v dvorišču zbirajo mečje, da zapojejo svečani svatovac. V dvorano prihajajo plemeniti, patrijarh, ženitbeni spreved in končno sam car Lazar s carico Milico. Car Lazar sprejme Ravijojo za svojo ter jo prekršeno kot Vukosavo da Milošu. Svatovske devojke zaplešejo kolo, Marko in Relja nazdravljata ženinu in nevesti, a carjeva zahvalnica zaključuje to svečanost.

Književnost.

DOMAČE IN TUJE ŽIVALI.

I. Sesavci. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 30. Za Miklavža in Božič je izdala Jugoslovanska knjigarna krasno ilustrirano knjigo za naše malčke in za šolarje. Knjiga prinaša 156 slik naših čveterončnih živali, katere bo gledal z velikim zanimanjem in veseljem še šolo neobvezni otrok v dolgih zimskih večerih, ko se bo grel pri gorki peči; s haskom in rad jo bo jemal v roke ljudskošolski učenec in srednješolec, ter se s pomočjo knjige nazorno učil opisovati živali, o katerih se je pravkar v šoli govorilo. Oprema knjige je prvovrstna n slike živali so izvrstno pogojene. Knjiga je tiskana na zelo finem papirju in ima med posameznimi slikami varovalni papir. Iskreno želimo, da bi se zbirka, ki prinaša v prvem zvezku sesalce, kmalu tako opremljena nadaljevala ter prinesla še ostale vrste živali, n. pr. ptice, ribe, golazen, hrošče, metulje itd. Cena Din 30 za tako zbirko je skrajno nizka.

»LETOPIS MATICE SRPSKE«.

Izšel je »Letopis Maticе Srpske«, knjiga 314, zvezek 3. Vsečina je sledeča:
Za nacionalizacijo Vojvodine, dr. Fedor Nikić. — Solstitium, pesem, Anica Sabić Rebac. — Francosko moderno slikarstvo, Valdemar Žorž. — Film kot nova umetnost, Aleksander Ilić. — Skozi vsemirje v veke, dr. M. Milanković. — V očeh mojega sina, Stan-ko Tomašić. — Notranja kolonizacija, Milan Pribičević. — Pregled: Gospodarske razme-re v Vojvodini, dr. Mijo Mirković. — Tri-tonska mirovna pogodba v Budimpešti in v Zenevi, dr. Oto Hofman. — Slikar Peter Do-brović, Mih. S. Petrov. — Gledališče in gle-dališka umetnost, M. T. Selesković. — Sodob-na ruska žena, P. Mitropan. — Izvor in raz-voj življenja, Vladimir Maleš. — Beleške.

BORZE, 5. decembra.

Devize in valute:

Ljubljana. Berlin 13.565 — 13.595 (13.58), Budimpešta 9.965—9.995 (9.98), Curih 1094 do 1097 (1095.5), Dunaj 7.9975—8.0275, London 276.8—277.6 (277.2), Newyork 56.63 do 56.83 (56.74, 56.72), Pariz 223—225 (224), Praga 168.05—168.85 (168.45), Trst 307.125 do 309.125 (308.125).

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.90, Newyork 518.35, London 25.3025, Pariz 20.405, Milan 28.145, Praga 15.36, Budimpešta 90.75, Bukarešta 3.20, Sofija 3.745, Varšava 58.15, Dunaj 73.10.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 132 — 0, Prašedion 890 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Strojne 0 — 80, Vevče 133 — 0, Ruše 275 — 290, Stavbna 56 — 0, Sešir 104 — 0.

Blagovna tržišča:

Ljubljanska blagovna borza (5. decembra). Les: Zaključeni so bili 3 vagoni, in sicer 1 vagon bordarskega poda, 30 mm, 10—16 cm širine, 4 m dolžine, z zarezo in peresom, I, II, na eni strani skobljanega, fco vagon nakl. post. po 700 in 2 vagona mešanih drv (bukev, hrast, gaber), fco vag. meja po 20.50.

Sport.

Zdravniško mnenje o ženskem sportu. Vsak zdravnik pozna vedno ponavljajoče se bolečine v hrbtu pri ženskah, ki jih povzroča samo slabost hrbne miškulature. Temelj vsake telesne vaje pri ženski mora biti torej sistematično jačjenje hrbta, pred vsem bokov. — Na žensko se mora pri izvajanju sporta posebno paziti radi anatomske in fiziološke posebnosti in življenjskih pojavov ženskega telesa. — V velikosti in teži ženska je moškim; tudi njena pljuča in srce so manjša. To kaže na zmanjšano telesno delazmožnost ženskega spola. — Mišičje je pri ženski precej manjše kot pri moškemu (32% celotne teže napram 40% pri moškemu). — Ponovne preiskave so dokazale, da ima ženska-sportnica bolj moški telesni tip, pri čemur se ni gotovo, ali gre tu za vzrok ali učinek. — Ali naj ženska goji sport? Pri tem gre za način, kako ženska goji sport. Za žensko ne sme biti nikdar najvišji cilj zmaga v tekmovalnem

boju, ampak da s telesnimi vajami dosežemo zdravje. — Teško telesno delo, ki moškim tako zelo prija, napravi ženske predčasno grde in stare; zato je zunanost ženskih telovadnih učiteljic, ki gojijo težke vaje, večkrat neženska, kakor trdi tajni svetnik Bier, rektor nemškega vseučilišča za telesne vaje. — Ritmijska gimnastika ne bo nikdar sama nadomestila ženske telovadbe, ker bodo zdrave, vesele ženske vedno same zahtevale močnejše udejstvovanje v telovadbi, igri in sportu.

Moody, angleški prvak v poluteški teži. V prisotnosti waleškega princa si je priboril Frank Moody v matchu, ki je trajal 20 rund, londonski pas in prvenstvo v poluteški teži proti Tedu Moore po točkah. Boj je bil do 17. runde precej izenačen. V tej rundi je pobil Moore svojega nasprotnika na tla, ki je obležal 6 sekund na tleh, potem pa je imel še toliko moči v sebi, da je čeravno hudo stolet vzdržal zadnje runde s pomočjo boljše tehnike in si na ta način priboril mal plus na točkah.

Znani lahkoatlet Willie Ritola si je priboril v Newyorku že v peti ameriško prvenstvo čez zapreke na 6 angl. milj (9 km 654 m) v 29:27,5. Drugi je bil Titterton pred Bellom in Boothom. V tekmi mošev je bil Finnish American Club poražen od Millrose A. C. za eno točko (50 : 49). Največjo zaslugo za zmago Millrose A. C. ima njegov tekač Goldfish, ki je v zadnjih 200 yardih pretekel sedem tekmecev in se s tem povzpел na 25. mesto.

Novi plavalni rekordi. Izborni ameriški plavalec Kojač je zboljšal v Newyorku svetovni rekord v hrbinem plavanju na 220 y na 2:39,4 min. in v hrbinem plavanju na 200 m na 2:38,6 min. Slednji rekord je bil zboljšal Amerikanec Laufer na svoji turneji skozi Nemčijo lansko leto v Magdeburgu na 2:38,8 min. V hrbinem plavanju na 150 y pa je dosegel Spence izborni čas 1:48,6 min.

To in ono.

RDEČA ARMADA. NJENA ORGANIZACIJA IN MOČ.

Ob priliki, ko se je prišlo v Ženevi razpravljati o razoročitvi in ko se je prvič tudi pokazala na zasedanju sovjetska delegacija, je objavil londonski »Times« članek vojaškega strokovnjaka o rdeči armadi, o njeni organizaciji in njeni moči.

Med drugim piše članek, da je rdeča armada v sovjetski Rusiji nova samo po imenu. Večina oficirjev je preje služila v carski armadi. Ustrojstvo in organizacija sedanje rdeče armade je v bistvenem delu prav taka, kot je bila carska. Trocki, ki ima največje zasluge za moč rdeče armade, je bil namreč mnenja, da mora vse, kar se nazivlje novo, temeljiti na starem. In zato je sprejel v rdečo armado vse oficirje, ki so hoteli pozabiti prisego svojemu prejšnjemu gospodarju. Nad bivšimi carskimi oficirji, ki so sedaj v rdeči armadi, pa so tudi »proletarski oficirji«, to pa zato, da demokratizirajo armado.

Leta 1914 je štela carska armada 1.300.000 ljudi v miru. K temu številu pa je še prišteti letno okoli pol milijona rezervistov. Sedanja rdeča armada pa ima 1.124.000 vojakov, vstevši tudi zračno silo. Od tega števila spada v redno armado vstevši tudi čete GPU-a (čeke) 532.000 moč, a ostanek odpade v prvi vrsti na teritorialne divizije. Računa se, da bi mogla sovjetska vlada razpolagati v slučaju vojne z 10 milijoni moč, starih od 18 do 31 let.

Rekrutiranje v rdeči armadi se vrši prav tako, kot preje v carski armadi. Mladeniči se pozivajo v vojaško službo z 21 leti. Ali že preje se mora mladež vežbati in sicer v starosti od 16 do 18 in to 160 ur na leto. Mladeniči od 18. do 21. leta se vežbajo pod nadzorstvom vojaških strokovnjakov 10 tednov. Z 21. letom je rekrut zdravniško pregledan in odpravljen v regularno teritorialno vojsko ali pa v rezervo.

V vsem obstoja deset vojaških distriktov, vstevši tudi vojsko na Kavkazu. Distrikti se dele na divizijska, pukovniška in bataljonska okrožja. Armada sestoji iz 21 pehotnih korov in treh konjeniških korov. Vsak kor ima tri divizije. Pehotna divizija ima 3 regimente (v vojnem času ima 18.595 moč). Vsak polk sestoji iz treh bataljonov. V vsem je 69 pehotnih divizij, od tega 30 divizij redne armade in 12 konjeniških in konjaških divizij, od katerih je ena (kozaška) teritorialna. Pehotna pukovnija je sestavljena iz treh bataljonov. Priklopljene pa so vsakemu bataljonu po dve bateriji s tremi topovi po 76 mm. Vsak polk ima okoli 150 streljnih, težkih in lahkih pa tudi avtomatskih pušk.

Kot privesek k normalnim četam rdeče armade obstojajo še čete GPU-a, ali naslednice zloglasne čeke. Te čete predstavljajo politično orožje, ki je pred vsem za to, da se za duše revolte, ako so odkrite špijanske akcije,

da se z njimi pomeje prav po »boljševiško«. So pa tudi za to, da čuvajo meje in da vrše še neke druge funkcije za »obrambo« vlade. Vse te čete so seveda dobro ekvipirane in se tudi vzdržujejo iz dohodkov, ki niso namenjeni za rdečo armado.

Specialna sekcija takozvane protirevolucionarne čete za zaščito vlade je sestavljena tako-le: Ena divizija, sestavljena iz treh polkov z enim polkom v Leningradu, a z dvema v Moskvi. Nalo sedem polkov in še sto drugih sekcij, ki so razdeljene po vsem ozemlju sovjetske Rusije.

Zračne sile stoji izven ustroja rdeče armade sovjetske Rusije, spadajo pa pod kompetenco vojaškega ljudskega komisarja. Njihova rekonstrukcija se je pričela že leta 1921 in je že znatno napredovala. Danes obstoji 90 eskadrilj, od katerih ima vsaka 12 avijonov. Od tega števila je 50 eskadrilj za rekonosciranje, 25 za borbo, a ostale za metanje eksplozivnih snovi, bomb, šrapnelov itd. V Rusiji je tudi 14 strokovnih šol za pilote. Najboljši stroji so postavljeni ob zapadni meji sovjetske Rusije.

V sodobni Rusiji je cela vrsta vojaških šol. Največja in najboljša je šola rdečega generalnega štaba. V tej šoli traja tečaj tri leta. V Leningradu je vojaško-politična akademija, kjer se odgajajo »vojno-politični delavci«.

Rdeči armadi nedostaja vojnega materiala. Morala te vojske je dobra, ako se vzame za merilo nivo discipline. Vendar pa je rdeča armada obrambna sila, ki pa ne bi mogla podvzeti uspešne vojne izven teritorija sovjetske Rusije. Zato pa tudi ne predstavlja nikake grožnje za mir v Evropi, piše končno »Times«, in je povsem izključeno, da bi mogla rdeča armada veliko vplivati na položaj, ako bi izbruhnila zopet vojna med evropskimi državami.

: Ali veste, da je na Angleškem... 15 milijonov malih posestnikov? Da je padlo tam število šolarjev skoraj za četrt milijona? Da znaša povprečna starost lanske leto umrlih britanskih milijonarjev 73 let? Da je v Veliki Britaniji 1657 ženskih sodnikov? Da je lansko leto ponesrečilo najmanj parnikov, ki plovejo pod angleško zastavo, dasi ima Anglija največje trgovsko mornarico? Da se izdajajo v Angliji milijoni v svrhu, da bi se izsledil misteriozni morilec, ki je iz zasede umoril angleškega policista J. P. Guttridge-a?

Hja Brenburg:

97

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(iz ruščine prevedel S. L.)

Šestkrat je gospod Gourmot govoril s svojim klijentom. Pri prvem snidenju mu je generat zatrjeval, da je nedolžen, da ni v nobeni zvezi z zločinom in da je ruski komunist. Taka nespametnost! Če bi mu bil vsaj pripovedoval o ženski, o ljubosumnosti, o igri, ki ga je zapeljala, v vsakem slučaju bi lahko računal na usmiljenje. Zdaj pa naj gospod Gourmont občinstvu in porotnikom servira najbolj zverski zločin v komunistični omaki! Saj to razdraži najkrotkejšega porotnika! Ko ga je morilec prosil, naj obvesti komuniste v Moskvi, ga je gospod Gourmont ostro obrezal. Ko je morilec slišal odvetnikov odgovor, je umolknil in ni več spregovoril. Gospod Gourmont se je prepričal, da ima opraviti z glupim človekom, ki državnega pravdnika ni znal razlikovati od zagovornika. Hotel mu je natresti prahu v oči in je pripeljal neke komunistične nazore. Ker pa zagovornik ni nasedel, je zamolčal. Tak proces je za debutanta naravnost strašen!

Gospod Gourmont je grizel svinčnik ali pa

risal na belem papirju jelke. Teško je delal. Videl je, da gomoljik pri pašteti ne bo in da je lahko prav zadovoljen, če se mu tudi pašteta ne ponesreči.

Njegove misli je prekinil zvonec. Za Marie bi bilo prerano. Kdo je tam? Ženski glas. Ko je gospod Gourmont odprl vrata, je v sobo vlezlo nenavadno bitje, sicer že na prvi pogled ženskega spola, ki bi mu pa težko bilo reči »ženska«. To bitje, dolgo in kostljavo ko velik ribji okostjak, je bilo oblečeno v plašč, predelan iz ruskega vojaškega plašča in pokrito z neverjetno čudnim, pa kljub temu še koketnim klobukom, ki ga je krasilo grozdje in petelinje pero. Ko je bitje stopilo v sobo, je z vodenim, motnim pogledom pogledalo na gospoda Gourmont-a, nato se pa s šumom vrglo na tla, razprostrlo roke, dolge in suhe ko dve zavozljani, na konceh razkosmani vrvi in zatulilo, tako zatulilo, da so se stresle vse drobnjarije na pisalni mizi.

— Rešite ga! Rešite Andrijušo!

Gospod Gourmont je ostrmel in namesto, da bi prosilko vprašal, kaj želi, namesto, da bi ji dal kozarec vode, je zbežal na hodnik. V razburjenosti je začel celo duhati šmarnice, ki so bile tudi na hodniku, kakor da ga oseba, ki zdaj kriči v njegovi pisarni,

sploh ne briga. Kriki čudnega bitja so pa naraščali in se razlegali na ulico, na veselo majsko ulico, kjer so se mimogredoči že začeli ustavljati in gledati v okna. K sreči so pa čudni gosti že pojemale sile in je počasi utihnila.

Kako je prišla v Pariz? Kako se je rešila gozda ob poljsko-ruski meji, kjer jo je pred tremi tedni cusal in zapustil Juk - Zabočko? Kako je v ogromnem Parizu našla sledove Nikolaja Cislasa? To je težko povedati. To je cela epopeja, to je Main Rid, to je odkritje Amerike. Aglaja je šla iskat moža in je ni nobena zapreka mogla več ustaviti. Res, da bi bila med potjo lahko umrla. To se pa ni zgodilo in Juk - Zabočko ji je pustil za spomin na podbratku samo brazgotino. Razven tega je v temnem gozdu izpljunila s krvjo vred dva sprednja zoba. Prišla je pa zopet k zavesti in dospela v Pariz.

S kolodvora se je odpravila takoj k Asji. Sorodna kri le nekaj pomeni in sestra ji bo pomagala. Asja je živela v majhnem, pa udobnem stanovanju. Na vratih so visele na nitkah nabrane steklene japonske korale, ki so melodično žvenketale, kadar so se vrata odprla in tako veselo sprejemale Asjo. Ko je Asja zagledala sestro, si je z rokami po-

krila obraz. V hipu je ocenila Aglajin klobuk z grozdjem in petelinjim peresom in obraz pod tem klobukom — upadli obraz, podoben izžeti citroni, zatekel vsled udara v brado in rdečico na licih. Pokrila si je obraz z rokami. Aglaja je pa zašepetala:

— No, pa sem le prišla.

Na vsak način je hotela poljubiti sestro in se je naivno smejala skozi brezboje čeljusti. Asjo je postalo strah. Dolgo sta obe molčali. Ko sta se nekoliko pomirili, je začela Asja sestrini delati očitke. Kaj bo delala v Parizu? Življenje je tukaj drago. Asja še sama nima sredstev. Hariton Ivanovič ni milijonar in ne more skrbeti za obe. Raje naj bi bila ostala v Moskvi. Ko ji je Aglaja razložila cilj svojega prihoda se je Asja nasmehnila: »misliš, da se ga kar tako najde?« Asja je pa vedela, da ga bo našla. Samo to ni vedela, kako naj sestrini razloži, da živi Andrej tukaj pod tujim imenom in da zdaj ne išče Lobova, ampak Cislasa. Ali naj ji pove, da je Andrej boljševik? Boljše, da ne. Aglaja je bila trdno prepričana, da v Parizu boljševike kratkoma obglavljajo, moža je pa hotela nazaj živeti. Zato je v zadregi rekla:

(Dalje prih.)

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi

**najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.**

Zahtevajte ponudbo. — Telefon šte. 2389.

**Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.**

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr.

MALI OGLASI

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Koks - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2081

»Germisan«

najboljše sredstvo za luženje semen 18% razstopine zadostuje za varovanje proti sneti in bilnih boleznih. Dr. A. Jenič, Maribor, Kopitarjeva ulica 6.

Išče se

stanovanje, obstoječe in kuhinje ter dveh sob v centru mesta. Plača se dobro. Ponudbe na upravljalno listo pod »Stanovanje«.

Širiti »Narodni Dnevnik«.

Zahvala.

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja in sožalja, za poklonjeno prekrasno cvetje ter za čašče sprejemstvo na zadnji poti naše nepozabne mame in stare mame, gospe

Lujize Leustek

se vsem najpristraneje zahvaljujejo

RODBINE LEUSTEK, ING. PRELOVŠEK, MR. HUS.

TISKARNA „MERKUR“

GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

TELEFON ŠTEV. 2532.

TELEFON ŠTEV. 2532.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

Oglašujte v „Narodnem Dnevniku“.